

Кротик Юлія Миколаївна
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Олійник Назарій Володимирович
ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гуналовська М.Б.

ОСОБЛИВОСТІ ПОПЕРЕДНЬОГО КАЗНАЧЕЙСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Державний фінансовий контроль є головним інструментом підвищення ефективності управління державою та її фінансовими ресурсами. В умовах поглиблення загальноекономічної кризи та дефіциту бюджетних коштів удосконалення організації контролю та підвищення його дієвості і результативності набуває все більшої актуальності.

Невід’ємною складовою державного фінансового контролю є контроль, який здійснюється органами Державної казначейської служби України. Особливість такого контролю полягає в тому, що він в основному здійснюється до та на етапі проведення операцій з бюджетними коштами. Таким чином, при виявленні порушення норм бюджетного законодавства учасниками бюджетного процесу, органи казначейства можуть вжити заходів, які не допустять порушень в процесі формування бюджетних коштів, а також їх нецільового та неефективного використання.

Так одним із найефективніших інструментів із забезпечення цільового використання бюджетних коштів в вітчизняній та зарубіжній практиці є попередній контроль [1]. Його характерною особливістю є превентивний характер, відповідно коли наступний контроль має за мету перевірку здійсненої операції на вірність, то попередній контроль ще на стадії підготовки здійснення операції не дозволяє здійснити нецільового використання коштів.

Попередній контроль, що здійснюється органами Державної казначейської служби України є однією із потреб бюджетної системи в недопущенні нецільових видатків розпорядниками бюджетних коштів.

Попередній контроль відображається у встановленні відповідних бюджетних асигнувань у відповідність до кошторисів та виконання бюджетних програм, за рахунок чого ДКСУ здійснює перерахунок коштів лише за наявності всіх супроводжуючих документів. Що фактично унеможлиблює витрачання бюджетних коштів не за цільовим спрямуванням. ДКСУ являється єдиним виконавцем попереднього контролю і здійснює його на регулярній основі, а не вибірково. Системне здійснення контролю органами ДКСУ на підготовчій стадії дозволяє

мінімізувати ризики бюджетної системи та розкрадання бюджетних коштів.

Здійснення попереднього контролю відбувається на стадії реєстрації зобов'язань розпорядників коштів, обов'язковим є розмежування зобов'язань на поточні та перехідні, адже у такий спосіб забезпечується реалізація контролю за цільовим спрямуванням коштів, а отже й ефективне управління фінансовими ресурсами.

Попередній контроль передуює здійсненню операцій по надходженню та витрачання коштів. Ефективність цієї форми контролю полягає в тому, що вона дозволяє попередити порушення законів, нецільове використання коштів. Проте, цей вид контролю не набув необхідного розвитку і потребує розробки дієвого механізму контролю за рівнем взятих зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та недопущенням утворення й зростання бюджетної заборгованості.

Здійснення попереднього контролю має низку проблем, основними з них є: недостатня кількість висококваліфікованих працівників, значне збільшення навантаження на канали зв'язку та обробки інформації, необхідність захищення інформаційної бази, значне навантаження на органи казначейства у період подачі звітності, необхідність оптимізації бухгалтерського обліку та звітності, зорієнтованість державного фінансового контролю на звітний контроль та інші.

Основна проблема вітчизняної системи ДФК полягає у підході до здійснення контрольних дій, так в незалежній Україні зберігаються старі консервативні погляди до здійснення контрольних заходів. В світовій економіці контроль в бюджетній сфері здійснюється найперше з превентивних міркувань, коли в нас переважають контрольно-ревізійні методи проведення контролю [2 с. 189].

На нашу думку, попередній контроль є ефективним методом і його значення для бюджетної системи є надвисоким. Тому є необхідність удосконалювати та впроваджувати зарубіжний досвід функціонування цього механізму в систему казначейського обслуговування бюджетів.

Література:

1. Гупаловська М.Б. Бюджетний контроль: реалії сьогодення та шляхи вдосконалення. Фінансова система України. 2012. Вип. 20. С. 43-47. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/11125/1/Острог%202012.pdf> (дата звернення 27.03.2019).
2. Вацик Н.І. Необхідність вдосконалення державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів. Галицький економічний вісник 2010. №3(28). С. 184-190.
3. Кублікова Т.Б., Курганська Е.І. Система казначейства: управління фінансовими ресурсами: монографія. Одеса: ОНЕУ, 2015. 323 с.

4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

Кулініч Микола Олегович
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Круп'як І.Й.

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

В умовах сучасних економічних перетворень структура джерел фінансування державних цільових програм є багатогранною та нестабільною. Вона змінюється у процесі розвитку економіки, залежить від особливостей грошово-кредитної політики держави.

Найвагомішим джерелом фінансування державних цільових програм є кошти державного та місцевих бюджетів, а кошти, отримані з інших джерел, - лише додатковий фінансовий ресурс. В Україні основною формою фінансування державних цільових програм виступає бюджетне фінансування. Проте, аналіз існуючих наукових досліджень щодо визначення джерел фінансування державних цільових програм вказує на їх неоднозначність. Такими джерелами виступають кошти державного та місцевих бюджетів, а також інші джерела. Разом з тим, вивчення державних цільових програм, затверджених урядовими постановами, а також звітів державних замовників програм й органів фінансового контролю про хід виконання державних цільових програм, дозволяє зробити висновки, що друга група джерел фінансування державних цільових програм може бути деталізована шляхом включення до її складу: внесків учасників реалізації програм; коштів суб'єктів господарювання, цільових відрахувань від прибутку організацій, зацікавлених у здійсненні програм; грантів міжнародних організацій; благодійних внесків; коштів міжнародних програм.

Всі джерела фінансування державних цільових програм можна класифікувати за регулярністю використання, способом залучення та територіальним походженням (табл. 1)

Окремі джерела фінансування державних цільових програм (інвестиції, благодійна допомога) можуть бути водночас і внутрішніми, і зовнішніми. Передусім йдеться про інвестиційні та інноваційні державні цільові програми. В Україні накопичено чимало невирішених проблем і тільки за рахунок внутрішніх джерел фінансування їх вирішити неможливо, тому дедалі частіше державні замовники цільових програм мають залучати інвестиції та інші ресурси ззовні.